

Nieszawa ^[1]

Submitted by admin on Sun, 2016-04-10 22:40

Nieszawa – miasto z 2 tys. mieszkańców, położona nad Wisłą. W obecnym miejscu znajduje się od lat 1460 – 1462 i jest to trzecia lokalizacja miasta. Jej pierwotna lokacja znajdowała się na terenie Małej Nieszawki, druga przy zamku „Dybów”, naprzeciwko Torunia. Pomoc finansowa i materialna udzielona królowi Kazimierzowi Jagiellończykowi podczas działań wojennych w latach 1454 – 1466 przez torunian przypieczętowała los miasteczka. Mieszczanie toruńscy wymogli na królu przeniesienie konkurencyjnej osady handlowej w górę Wisły. Nieszawa jako miasto królewskie od 1489 roku była siedzibą starosty. Największy rozkwit gospodarczy i ekonomiczny miasto przeżywało w okresie XVI i XVII wieku, głównie dzięki handlem zbożem.

Plaga pożarów, która dotknęła Nieszawę na przełomie XVII i XVIII wieku, zapoczątkowała stopniowy upadek miasta, dodatkowo pogłębiony recesją w handlu zbożem. W wyniku rozbiorów w 1793 roku Nieszawa znalazła się w państwie pruskim. Od 1816 roku po upadku Księstwa Warszawskiego wchłonął ją zabór rosyjski. W końcu XIX wieku port rzeczny nad Wisłą, rocznie przyjmował około 3 tysięcy statków wiślanych, głównie ze zbożem. Flisacy natomiast spławiali rzeką ogromne ilości drewna.

Krótki spacer po miasteczku rozpoczynamy na rynku – placu Kazimierza Jagiellończyka. We wschodniej pierzei (ul. 3 Maja 2) znajduje się ratusz miejski. Budynek pochodzi z XVIII wieku, w 1764 roku został kupiony przez władze miejskie i po przebudowie w 1821 roku przeznaczony na siedzibę władz miejskich. W zachodniej pierzei (ul. A. Mickiewicza 6) budynek, w którym mieszczą się zbiory Muzeum Biograficznego Stanisława Noakowskiego. Wychodzimy z rynku Sienkiewicza i na następnym skrzyżowaniu skręcamy w lewo , w ul. Zimną. Tą ulicą dochodzimy do kolejnej ul. św. M. Kolbe, przy której wznosi się zespół klasztorny Franciszkanów. Pierwotny klasztor został założony pomiędzy 1463 a 1467 rokiem jako drewniany. Kościół wraz z przylegającym do niego klasztorem zbudowano w latach 1611 – 1635 z fundacji Wawrzyńca Śmiałka, bogatego kupca z Nieszawy. W 1729 roku pożar zniszczył kościół i klasztor. W 1864 roku władze państwowe dokonały kasaty klasztoru. Ponownie zakonnicy powrócili do klasztoru w 1937 roku. Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego jest zbudowany z cegły, orientowany. Ołtarz główny, rokokowy pochodzi z 1752 roku, posiada rzeźbioną grupę Ukrzyżowania oraz współczesny obraz Boga Ojca. Wystrój wnętrza kościoła, głównie XVIII wieczny. Na uwagę zasługują rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego oraz dwa konfesjonały , rokokowe z 2 połowy XVIII wieku. W 1921 roku w klasztorze przebywał Maksymilian Maria Kolbe, późniejszy święty. W latach 1958 – 1960 również w klasztorze mieszkał Andrzej Klimuszko, jasnowidz, uzdrowiciel i zielarz. Kontynuujemy spacer kolejno ul. Klasztorną i Kościuszki, dochodząc do ul. Narutowicza. Po przeciwnej stronie skromne fundamenty dawnego kościoła ewangelickiego z końca XIX wieku. Wracamy do centrum ul. Narutowicza, po prawej stronie pomiędzy ul. Rybaki i Wąską (ul. 3 Maja 9) usytuowany jest dawny zespół folwarczny Franciszkanów oraz dawna komora celna, częściowo wykorzystane przez Liceum Ogólnokształcące. Folwark założono na początku XIX wieku, jest złożony z 3 budynków o cechach klasycystycznych. Przy ul. Wąskiej znajduje się tzw. „Osendówka” dom, w którym w latach 1932 – 1938 mieszkał pisarz i podróżnik a także adiutant generała Ungerna – Ferdynand Antoni Osendowski. Na elewacji domu pamiątkowa tablica poświęcona pisarzowi. Idąc Bulwarami 500 – lecia

mijamy kolejno ul. Browarną, Sienkiewicza i dochodzimy do ul. Mickiewicza, na której skręcamy w prawo. Wychodzimy nad Wisłę, w pobliżu przystani promu kursującego pomiędzy brzegami Wisły i przewożącego ludzi i samochody, będącego dużą atrakcją turystyczną miasta. Z placu Gen. J. Hallera kierujemy się ul. Krzywdów i Bieńków, którą dochodzimy do ul. Noakowskiego. Dalej skręcamy w prawo w ul. Noakowskiego przechodząc obok lapidarium z częściami kolumn i detalami architektonicznymi znalezionymi podczas remontu stojącej w pobliżu późnogotyckiej świątyni św. Jadwigi, zbudowanej w latach 1460 – 1468. W 1592 roku została dobudowana wieża. Kościół jest wzniesiony z cegły, orientowany. Ołtarz główny późnorenesansowy pochodzi z początku XVII wieku z rzeźbami świętych: Andrzeja, Pawła, Stanisława i Wojciecha i zwieńczającą płaskorzeźbą św. Jadwigi. W centrum ołtarza obraz Adoracji Dzieciątka. Wystrój wewnętrzny kościoła pochodzi z XVII i XVIII wieku. Warto zwrócić uwagę na chór muzyczny, późnorenesansowy, chrzcielnicę barokową i stalle manierystyczne bogato dekorowane z XVII wieku. Ulicę Noakowskiego zamyka klasycystyczny dworek, w którym w 1867 roku urodził się Stanisław Noakowski, architekt, historyk sztuki oraz malarz. Na elewacji dworku zawieszona jest pamiątkowa tablica poświęcona Noakowskiemu. Dworek wykorzystany jest jako plebania. I w tym miejscu kończymy nasz spacer